

Exponát č. 1074

Johann Albert Woldert: Tesařský mistr Peter Rank

Po šestiletém vandru se počátkem léta 1756 mladý tesař Peter Rank vrací do rodné obce Roßbachu (Hranice). Na své cestě prošel mnoho zemí: Porýní, Francii, Španělsko a Portugalsko. V Lisabonu zažil o rok dříve ničivé zemětřesení, které pobořilo značnou část tohoto výstavního města. Stesk ho však žene zpět domů. *„Jeho zrak sklouzával po mírném údolí, až se zastavil na šindelové střeše mezi dvěma stromy. Cítil jemné mrazení. „Stojí tam, kde stál!“, pomyslel si. „Nic se tu nezměnilo!“*

To je klíčová věta. Neboť klamná idylka domova se brzy rozplynula. Nezměnil se totiž útisk sedláků ze strany jejich pánů – naopak, vnímali „ždímání“ robotou a odvody pánům von Zedtwitz stále citelněji. Obyvatelé Roßbachu se proto postavili na odpor. Získali spojence v jedenácti okolních obcích a podali u soudu společnou žalobu. Následný právní spor vsadil Woldert do let 1760 až 1775. Popisuje svízele poddaných, kteří se domáhali slyšení své žaloby u vrchnosti v Chebu, Praze a dokonce ve Vídni. Líčí jejich prohry a jejich tvrdohlavost, kterou provázelo heslo „Nelze ustoupit!“. Sedláci navíc během sedmileté války museli odvahou a lstivostí čelit neustále se střídajícím vojskům, která je chtěla obrátit o poslední majetek.

Johann Albert Woldert tímto rámcovým dějem rýsuje historicky realistický obraz života „malých lidí“ na Ašsku. I jeho hlavní hrdina se nakonec postaví zdánlivě nezměnitelnému osudu. Peter Rank začne bojovat proti ponižování „bezpečných“ lidí a jejich rodin, kteří jsou obětí své nevědomosti a bludné víry. Toto nestranné jednání se mu však vymstí. Rank se v rodné obci stává psancem a umírá jako zlomený muž.

Autor této knihy pochází také z Roßbachu. Johann Albert Woldert (cca. 1882 až 1945) platil za autora, který se opírá o autentické zdroje. Hlavní představitel Peter Rank (1731 až 1798) skutečně existoval, předlohou Woldertova románu byl jeho vandrovní deník. Rank obýval se svou ženou Evou Katharinou Zapfovou statek č. p. 80. Vznikl dělením z Zapfova dvorce č.p. 79, jednoho z nejstarších dvorců v Roßbachu. Autentické jsou i citáty z obou dokumentů, které v románu ukončují právní spor mezi poddanými a feudálním panstvem: z rozsudku z roku 1767 a jeho potvrzení v Temperamentních bodech z roku 1775.